

Secțiunea II

APLICAREA IFRS: EXPERIENȚE, DIFICULTĂȚI ȘI SOLUȚII

ASPECTE PROBLEMATICE AFERENTE CONTABILITĂȚII VENITURILOR ȘI CHELTUIELILOR FINANCIARE, IDENTIFICAREA VENITURILOR FINANCIARE

Viorel ȚURCANU, dr. hab., prof. univ., ASEM
Irina GOLOCIALOVA, dr., conf. univ., ASEM

The incomes and expenses are formed in activity business – unit in the conditions modern. They must be correctly evaluated, accounted and controlled which allows identifying potential for increasing profits and reducing risk of losses. Particularly this rule relates to financial incomes and financial expenses. On this article of the authors are present the method of this procedures in accordance with IFRS.

Conform Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (SIRF) o cerință obligatorie de prezentare a informației în Situația de profit și pierdere este separarea veniturilor și cheltuielilor operaționale de alte venituri și cheltuieli. De fapt la „alte venituri și cheltuieli” se referă, în primul rând, acelea care au caracter financiar, recunoașterea și contabilizarea cărora fiind reglementată de diverse SIRF-uri.

Astfel, în conformitate cu prevederile Standardului Internațional de Contabilitate (SIC) 18 „Venituri” veniturile financiare apar în urma utilizării de către persoane terțe a activelor entității și sunt sub formă de dividende, redevențe și dobânzi.

Dividendele reprezintă profitul repartizat între proprietarii capitalului propriu proporțional cotelor deținute.

Redevențele sunt sume calculate pentru utilizarea imobilizărilor necorporale, de exemplu, a brevetelor, mărcilor comerciale, drepturilor de autor, programelor electronice etc.

Dobânzile sunt calculate pentru utilizarea numerarului și echivalentelor entității sau sumele către plată ale altor entități.

Dacă recunoașterea și contabilizarea dividendelor și redevențelor sunt mai simple, atunci calcularea venitului financiar din dobânzi este mai dificilă, deoarece aceasta deseori este condiționată de modificarea valorii banilor în timp în diferite situații:

- a) În rezultatul creditării cu o taxă scăzută a dobânzii, când venitul financiar se determină ca diferența dintre cheltuielile de finanțare și plățile dobânzii;
- b) La achitarea cu cumpărătorii pentru mărfuri și servicii prin cambii. În așa caz venitul financiar este egal cu suma plăților a datoriei pentru cambiile primite;
- c) În urma reducerii perioadei de actualizare a obligațiunilor fără cupon, când venitul din dobânzi se determină în baza ratei efective a dobânzii;
- d) În cazul operațiunilor financiare prin obligațiuni cu cupon, venitul reprezintă diferența dintre suma totală a venitului de finanțare (venitul din dobânzi) și plățile cu cupon;
- e) La reflectarea în situațiile financiare a creanței comerciale cu component financiar la fel apare venit financiar, condiționat de procesul de actualizare. Acesta se recunoaște la data vânzării/cumpărării și se determină ca diferența dintre valoarea de actualizare a creanței și venitul din vânzarea stocurilor cu preț stabilit;
- f) La primirea creditului pe termen lung fără dobândă, suma acestuia se determină ca valoarea pe termen lung a tuturor viitoarelor intrări de numerar cu utilizarea ratei de piață a dobânzii aplicată la operațiuni analogice. Sumele ce depășesc valoarea actualizată reprezintă venituri financiare;

- g) Primirea împrumuturilor fără dobândă sau cu o dobândă mult mai joasă decât cea de piață, conduce la apariția unei diferențe determinată de depășirea sumei numerarului încasat asupra valorii inițiale a împrumutului evaluat la valoarea justă. Această diferență poate fi contabilizată ca subvenție de stat evaluată cu utilizarea ratei eficiente a dobânzii și recunoscută ca venit financiar.

În afară de tipurile de venituri financiare prezentate mai sus, pot avea loc și alte operațiuni legate de apariția veniturilor financiare:

1. Primirea subvențiilor de stat pentru construcții sau pentru procurarea mijloacelor fixe. În așa caz suma subvenției primite mai întâi se contabilizează ca venituri anticipate, apoi pe măsura utilizării, ca venituri curente;
2. La ieșirea instrumentelor de datorie, rezultatul (profit) se recunoaște ca venit financiar. El se determină prin repartizarea valorii de bilanț a împrumutului între partea vândută și rămasă, evaluate la valoarea justă.
3. Încasările pentru darea obiectelor în leasing financiar.
4. La apariția diferențelor de curs valutar favorabile, adică când cursul valutei naționale (funcționale) este mai mare cel al valutelor străine.

Contabilizarea veniturilor financiare

Planul general de conturi contabile din Republica Moldova pentru contabilizarea veniturilor financiare prevede contul 622 „Venituri financiare” cu evidențierea a șapte subconturi (1, p.258). După părerea noastră, nomenclatorul subconturilor preconizate nu este satisfăcător în vederea acoperirii tuturor tipurilor de venituri financiare prezentate mai sus. De aceea, cu scopul înlăturării unor incomodități, propunem următoarele subconturi la contul 622 „Venituri financiare”:

- 6221 Venituri din diferențe de curs valutar
- 6222 Venituri din redevențe
- 6223 Venituri în formă de dividende și dobânzi
- 6224 Venituri din finanțări
- 6225 Venituri din modificarea valorii juste activelor
- 6226 Venituri din modificarea valorii instrumentelor derivate
- 6227 Venituri din ieșirea activelor, evaluate la valoarea justă
- 6228 Venituri din decontările cu salariații în baza instrumentelor de capital
- 6229 Alte venituri financiare.

Utilizând aceste subconturi vom prezenta corespondența conturilor referitoare la operațiunile legate de venituri financiare (tab.1):

Tabelul 1

Înregistrările contabile privind veniturile financiare

Conținutul operațiunii	Corespondența conturilor	
	Debit	Credit
1	2	3
1. Vânzarea în rate a stocurilor: a) la data livrării – recunoașterea venitului anticipat; b) la data achitării datoriei de către cumpărător	251 Active financiare curente, evaluate la valoarea amortizată/2514 Creanțe cu conținut de efect financiar 535 Venituri anticipate curente/5351 Venituri din finanțări	535 Venituri anticipate curente/5351 Venituri din finanțări 622 Venituri financiare/6224 Venituri din finanțări
2. Achitarea de către cumpărători pentru mărfuri și servicii prin cambii	231 Creanțe privind veniturile calculate/2312 Creanțe privind dobânzile și redevențele	622 Venituri financiare/6224 Venituri din finanțări

1	2	3
3. Primirea subvenției de stat: a) recunoașterea venitului la data primirii subvenției; b) cota curentă a veniturilor anticipate pe termen lung; c) recunoașterea veniturilor financiare curente	2211 Creanțe comerciale din țară 424 Venituri anticipate pe termen lung/4242 Subvenții 535 Venituri anticipate curente/5352 Subvenții	424 Venituri anticipate pe termen lung/4242 Subvenții 535 Venituri anticipate curente/5352 Subvenții 622 Venituri financiare/6224 Venituri din finanțări
4. Creditarea cu o taxă scăzută a dobânzii	511 Credite bancare pe termen scurt/ 5115 Dobânzi pentru credite bancare	622 Venituri financiare/6224 Venituri din finanțări
5. Recunoașterea venitului din darea obiectului în leasing financiar	231 Creanțe privind veniturile calculate/2311 Creanțe privind leasingul	622 Venituri financiare/6223 Venituri din dividende și dobânzi
6. Primirea creditului pe termen lung fără dobândă: a) recunoașterea diferenței din actualizarea datoriei financiare; b) recunoașterea cotei curente a veniturilor financiare	242 Conturi curente în valută națională 535 Venituri anticipate curente/5351 Venituri din finanțări	535 Venituri anticipate curente/5351 Venituri din finanțări 622 Venituri financiare/6224 Venituri din finanțări
7. Apariția venitului financiar În cazul operațiunilor prin obligațiuni cu cupon: a) recunoașterea creanței aferente plăților pentru cupon; b) recunoașterea venitului condiționat de valoare în timp a banilor; c) recunoașterea venitului apărut din reducerea perioadei de actualizare	231 Creanțe privind veniturile calculate/2312 Creanțe privind dobânzile și redevențele 1414 Creanțe cu efect financiar din țară 535 Venituri anticipate curente/5351 Venituri din finanțări	622 Venituri financiare/ 6223 Venituri în formă de dividende și dobânzi 535 Venituri anticipate curente/5351 Venituri din finanțări 622 Venituri financiare/6224 Venituri din finanțări
8. Recunoașterea venitului din modificarea valorii acțiunilor	515 Datorii aferente instrumentelor derivate/5151 Datorii privind opțiunile	622 Venituri financiare/6226 Venituri din modificarea valorii instrumentelor derivate
9. Recunoașterea venitului din modificarea valorii juste a activului	151 Investiții imobiliare	622 Venituri financiare /6225 Venituri din modificarea valorii juste a activelor
10. Constatarea diferențelor de curs valutar favorabile	243 Conturi curente în valută străină	622 Venituri financiare /6221 Venituri din diferențe de curs valutar

Identificarea cheltuielilor financiare

O cerință obligatorie a SIRF este concordarea cheltuielilor cu veniturile, de aceea, în primul rând, la cheltuielile financiare, concomitent cu veniturile financiare, trebuie de atribuit: dividendele plătite pentru acțiunile privilegiate, redevențele și dobânzile calculate către plată. În afară de acestea, în cadrul altor standarde sunt prevăzute și alte cheltuieli financiare:

- În situația care prevede plata în rate pentru activele procurate;
- Atragerea mijloacelor de împrumut prin emiterea de obligațiuni cu o rată a dobânzii mai mare decât cea de piață (cu cupon);
- În cazul reducerii perioadei de actualizare;

- d) Crearea provizionului la care se prevede în viitor diminuarea avantajului economic;
- e) La remunerarea salariaților în baza instrumentelor de capital;
- f) Primirea creditului cu o dobândă mai mare decât cea de piață;
- g) Acordarea de împrumut cu o rată mai mică decât cea de piață;
- h) În cazul arendei operaționale cu plată în avans;
- i) Când apar instrumente financiare compuse (ca datorie și ca element de capital).

Contabilizarea cheltuielilor financiare

Planul general de conturi contabile prevede pentru contabilitatea cheltuielilor financiare contul 722 „Cheltuieli financiare”, la care sunt deschise 6 subconturi (1, p.260). Considerăm că acest nomenclator nu satisface pe deplin necesităților de contabilizare a cheltuielilor financiare în componența prezentată mai sus. Cu scopul înlăturării unor incomodități propunem următoarele subconturi la contul 722 „Cheltuieli financiare”:

- 7221 Cheltuieli din diferențe de curs valutar
- 7222 Cheltuieli privind redevențele
- 7223 Cheltuieli legate de remunerări
- 7224 Cheltuieli în formă de dividende și dobânzi
- 7225 Cheltuieli de finanțare
- 7226 Cheltuieli din modificarea valorii juste a activelor financiare
- 7227 Cheltuieli din modificarea valorii juste a instrumentelor financiare
- 7228 Cheltuieli aferente emisiunii și operațiunilor cu acțiuni proprii
- 7229 Alte cheltuieli financiare.

Aplicînd aceste subconturi, vom prezenta corespondența conturilor pentru înregistrarea operațiunilor ce țin de cheltuielile financiare (tab. 2):

Tabelul 2

Înregistrările contabile privind cheltuielile financiare

Conținutul operațiunii	Corespondența conturilor	
	Debit	Credit
1	2	3
1. Calculul dobînzii la datoria financiară	722 Cheltuieli financiare/ Cheltuieli de finanțare	7225 511 Credite bancare pe termen scurt/5115 Dobînze aferente creditelor bancare
2. Recunoașterea cheltuielilor legate de emiterea instrumentului financiar	722 Cheltuieli financiare/7228 Cheltuieli aferente emiterii și operațiilor cu acțiuni proprii	5442 Alte datorii curente
3. Procurarea activului cu achitare în rate:		
a) recunoașterea cheltuielilor cu efect financiar;	171 Cheltuieli anticipate pe termen lung/1711 Cheltuieli de finanțare	4141 Datorii comerciale cu efect financiar din țară
b) înregistrarea cheltuielilor anticipate curente;	261 Cheltuieli anticipate curente/ 2611 Cheltuieli de finanțare	171 Cheltuieli anticipate pe termen lung/1711 Cheltuieli de finanțare
c) recunoașterea cheltuielilor de finanțare curente.	722 Cheltuieli financiare/7225 Cheltuieli de finanțare	261 Cheltuieli anticipate curente/ 2611 Cheltuieli de finanțare
4. Crearea provizionului la care se prevede în viitor diminuarea avantajului economic:		
a) valoarea de bilanț a provizionului;	123 Mijloace fixe	538 Provizioane curente/5383 Provizioane pentru demontaj
b) diferența dintre fluxul așteptat și valoarea de bilanț a provizionului	722 Cheltuieli financiare/7225 Cheltuieli de finanțare	538 Provizioane curente/5383 Provizioane pentru demontaj

1	2	3
5. Pierderi de la modificarea valorii instrumentelor financiare	722 Cheltuieli financiare/ 7227 Cheltuieli din modificarea valorii juste a instrumentelor derivate	515 Datorii aferente instrumentelor financiare derivate
6. Primirea unui obiect în arendă finanțată	722 Cheltuieli financiare/ 7225 Cheltuieli de finanțare	523 Datorii curente privind leasingul/5231 Datorii privind dobânda la arenda finanțată
7. Acordarea împrumutului pe termen lung cu o rată mai mică a) recunoașterea cheltuielilor cu efect financiar; b) înregistrarea cheltuielilor anticipate curente; c) recunoașterea cheltuielilor de finanțare curente	171 Cheltuieli anticipate pe termen lung/1711 Cheltuieli de finanțare 261 Cheltuieli anticipate curente/ 2611 Cheltuieli de finanțare 722 Cheltuieli financiare/7225 Cheltuieli de finanțare	242 Conturi bancare în valută națională 171 Cheltuieli anticipate pe termen lung/1711 Cheltuieli de finanțare 261 Cheltuieli anticipate curente/ 2611 Cheltuieli de finanțare
8. Recunoașterea cheltuielilor financiare calculate în cazul reducerii perioadei de actualizare	712 Cheltuieli de distribuție 722 Cheltuieli financiare/7225 Cheltuieli de finanțare	2514 Creanțe, care conțin efect financiar 2514 Creanțe, care conțin efect financiar
9. Constatarea diferențelor de curs valutar nefavorabile	722 Cheltuieli financiare/7221 Cheltuieli din diferențe de curs valutar	243 Conturi curente în valută străină
10. Calculul indemnizațiilor în cadrul planurilor de participare la prime	722 Cheltuieli financiare/7225 Cheltuieli de finanțare	427 Alte datorii pe termen lung/4272 Indemnizații pentru terminarea activității de muncă

Prezentarea informației

O problemă în privința veniturilor și cheltuielilor este modul de prezentare a informației ce ține de acestea în situațiile financiare. Să urmărim cum se procedează acest lucru în diferite situații.

În Republica Moldova conform SNC „Prezentarea informației financiare” veniturile și cheltuielile financiare se acumulează în conturile respective și la sfârșitul perioadei de gestiune se includ în componența rezultatului din alte activități (1). În sistemul contabil de până la reforma din anul 2013 în Raportul de profit și pierderi se prezintă într-un rând aparte rezultatul din activitatea financiară. Acesta se determină ca diferența dintre suma veniturilor și totalul cheltuielilor din activitatea financiară.

Pe plan european prezentarea veniturilor și cheltuielilor în situațiile financiare se efectuează în mod mai desfășurat. Astfel, Directiva Parlamentului European nr.2013/24/UE despre situațiile financiare anuale și consolidate prevede compartimente aparte în Situația de profit și pierderi numite „Venituri financiare” și „Cheltuieli financiare” cu evidențierea diferitor posturi (3). Concomitent în țările Uniunii Europene (UE), de exemplu Franța și România, în situația menționată se prezintă compartimente separate privind veniturile și cheltuielile financiare.

În SUA companiile de sine stătător, după necesitate, prezintă în situația despre rezultatele financiare posturi aferente veniturilor financiare și cheltuielilor financiare în cadrul compartimentelor „Alte venituri” și „Alte cheltuieli”.

IAS 1 „Prezentarea situațiilor financiare” nu conține recomandări referitoare la prezentarea veniturilor financiare în Situația privind venitul global. Însă în privința cheltuielilor standardul cere evidențierea cheltuielilor de finanțare. Luînd în considerare această cerință și principiul corelării veniturilor cu cheltuielile, apare necesitatea evidențierii aparte și a veniturilor de finanțare.

Concluzionînd cele expuse, se observă că atît pe plan european, cît și pe plan internațional veniturile și cheltuielile financiare se prezintă separat într-un mod mai desfășurat sau mai restrîns. De aceea, în lucrarea (4) propunem evidențierea în Situația privind venitul global a posturilor de venituri și cheltuieli financiare în dependență de semnificația acestora. În exemplul prezentat (p. 399) sunt evidențiate:

Venituri financiare <ul style="list-style-type: none">
· Venituri din finanțări – 184 000 lei,
· Venituri financiare privind leasingul – 38 000 lei,
· Venituri din diferențe de curs valutar – 18 000 lei.
Cheltuieli financiare <ul style="list-style-type: none">
· Cheltuieli de finanțare – 279 000 lei,
· Cheltuieli aferente leasingului financiar – 38 000 lei,
· Cheltuieli din diferențe de curs valutar – 45 000 lei.
Rezultatul aferent articolelor financiare – (122 000) lei.

O astfel de prezentare dezvăluie atît natura veniturilor și cheltuielilor financiare existente la companie, cît și mărimea acestora.

Concluzie

Nomenclatorul veniturilor și cheltuielilor financiare este destul de divers, fapt confirmat prin exemplele prezentate mai sus. Aceasta denotă necesitatea acordării de către orice entitate unei atenții deosebite veniturilor și cheltuielilor menționate, care constă în evaluarea și contabilizarea corectă a lor, la fel și în prezentarea informației despre acestea.

Codurile și denumirile subconturilor de venituri și cheltuieli financiare au fost precizate, deoarece acele care sunt recomandate de Planul de conturi general nu satisfac pe deplin cerințelor de obținere a informației necesare la luarea deciziilor de către toți utilizatorii. Metodologia înregistrărilor contabile trebuie să cuprindă diferite situații, inclusiv și cele legate de modificarea în timp a banilor, de valoarea amortizată și de specificul operațiunilor economice.

Luînd în considerare avantajul și rolul veniturilor și cheltuielilor în activitatea financiară a entității considerăm oportun evidențierea în Situația privind venitul global a compartimentului aferent posturilor de venituri și cheltuieli financiare. O astfel de prezentare mai desfășurat sau mai restrîns se face în situațiile financiare ale țarilor UE, la fel și de către companiile SUA.

Bibliografie:

1. Acte normative în domeniul contabilității/ Monitorul oficial al Republicii Moldova nr.233 - 237, Moldpres, Chișinău, 2013
2. www.mf.gov.md Standardele internaționale de raportare financiară 2013.
3. www.mf.gov.md Directiva Parlamentului European nr.2013/24/UE despre situațiile financiare anuale și consolidate.
4. Цуркану В., Голочалова И. Составление финансовой отчетности в соответствии с международными стандартами, Кишинэу, АСАР, 2013